

CRNA GORA

MINISTARSTVO ODRŽIVOG RAZVOJA
I TURIZMA

Informacija o rezultatima zimske turističke sezone 2017/2018. godine

Podgorica, maj 2018. godine

UVOD

Programom rada Ministarstva održivog razvoja i turizma za 2018. godinu planirana je priprema Informacije o rezultatima zimske turističke sezone 2017/2018. godine kojom će se analizirati uslovi odvijanja sezone i njeni efekti.

Tokom zimske turističke sezone 2017/18.godine Crnu Goru je posjetilo 115.311 turista što je za 29.75 % više nego zimske turističke sezone 2016/17.godine. Takođe ostvareno je 255.729 noćenja što je 16.62% više nego tokom zimske turističke sezone 2016/17.godine.

Ovu turističku sezonu pratili su povoljni meteo uslovi, tj. dovoljno snijega u skijaškim centrima, što je jedan od značajnijih faktora uspješnosti zimske sezone na sjeveru. Imajući u vidu navedeno, skijaška sezona u pojedinim ski centrima je trajala do 15.aprila, što je rezultiralo porastom broja turista tokom svih zimskih mjeseci.

U cilju sveobuhvatnosti Informacije upućeni su dopisi institucijama na lokalnom i državnom nivou, kao i preduzećima, i traženo je da se dostave relevantni podaci koji su obrađeni i prezentovani kroz ovaj dokumenat. I pored upućenih urgencija Izvještaj nisu dostavili: Opštine Rožaje, Petnjica, Plav, Plužine, Šavnik, Gusinje, Danilovgrad, Ulcinj i Tivat, kao ni skijalište “Javorovača” i Direkcija za saobraćaj.

STATISTIKA

Prema zvaničnim statističkim podacima (MONSTAT) Crnu Goru je u decembru 2017. godine u kolektivnom smještaju, posjetilo ukupno 30.668 turista što je za 32,7 % više u odnosu na decembar 2016. godine i ostvareno 64.444 noćenja ili 33,2% više nego decembra 2016.

Za prva tri mjeseca 2018. godine (januar-mart), u kolektivnom smještaju je registrovano 84.643 turista (28,7% više u odnosu na januar-mart 2017.) i 191.348 noćenja (12% više).

Od 2017. godine MONSTAT je počeo sa novom metodologijom obrade podataka turističkog prometa koja podrazumijeva da se realizacija turističkog prometa na mjesečnom nivou prati kroz obradu podataka koja se odnosi na ostvareni turistički promet u primarnim smještajnim objektima (kolektivnom smještaju - hoteli, turistička naselja, moteli) bez uključivanja privatnog smještaja.

Ostvareni turistički promet u Crnoj Gori tokom zimske turističke sezone 2017/18. godine sa uporednim pokazateljima zimske turističke sezone 2016/17. godine.

	decembar-mart 2016/17	decembar -mart 2017/18	index
Turisti	88.872	115.311	129.75
domaci	23.235	25.900	111.47
strani	65.637	89.411	136.22
Noćenja	219.330	255.792	116.62
domaci	76.372	76.280	99.88
strani	142.958	179.512	125.57

Izvor: MONSTAT

Tokom zimske turističke sezone 2017/18.godine Crnu Goru je posjetilo 11.5311 turista što je za **29.75** % više nego zimske turističke sezone 2016/17.godine. Takođe ostvareno je 255.729 noćenja što je **16.62%** više nego tokom zimske turističke sezone 2016/17.godine.

Ostvareni turistički promet u sjevernom dijelu Crne Gore u periodu decembar 2017. god. - mart 2018. godine

U sjevernim opštinama, tokom decembra 2017. godine, u odnosu na decembar 2016. porast broja turista je zabilježen je u Beranama, Rožajama, Kolašinu, Žabljaku i Šavniku, dok je u istom periodu zabilježen pad broja turista u Bijelom Polju, Mojkovcu i Pljevljima, a u Andrijevici broj turista na prošlogodišnjem nivou. Što se tiče broja ostvarenih noćenja u sjevernim opštinama u zimskoj sezoni, rast bilježimo u Beranama, Bijelom Polju, Kolašinu, Mojkovcu, Rožajama, Žabljaku i Šavniku, dok je pad broja noćenja zabilježen u Pljevljima i Andrijevici.

Kada je riječ o turističkom prometu tokom januara, februara i marta 2018. godine u odnosu na isti period prošle godine, u sjevernim opštinama: Berane, Žabljak, Andrijevica i Kolašin, registrovano je povećanje kako u broju turista, tako i u realizovanim noćenjima, dok se u Pljevljima bilježi povećanje broja turista ali i pad u ostvarenim noćenjima, a u Bijelom Polju i Mojkovcu je ostvaren pad u oba segmenta prometa.

Tokom tri mjeseca 2018. godine u Crnoj Gori je u kolektivnom smještaju boravilo 28,73% više turista koji su realizovali 12% više noćenja u odnosu na isti period prošle godine.

Ukoliko se posmatra trend turističkog prometa nekoliko poslednjih zimskih turističkih sezona (decembar, januar, februar i mart) može se zaključiti da je isti pozitivan, odnosno da se bilježio porast prometa kako u broju turista tako i u realizovanim noćenjima.

Dolasci i noćenja stranih turista po zemljama pripadnosti (prvih pet)

	<i>Turisti</i>	<i>index</i>		<i>Noćenja</i>	<i>index</i>
<i>Albanija</i>	12.894	146.5	<i>Srbija</i>	23.876	110.25
<i>Srbija</i>	10.582	116.27	<i>Albanija</i>	20.275	139.22
<i>Turska</i>	3.689	186.03	<i>Rusija</i>	10.530	102.55
<i>Hrvatska</i>	3.610	138.05	<i>Turska</i>	7.255	165.83
<i>Rusija</i>	3.324	104.92	<i>Hrvatska</i>	6.554	131.08

U periodu januar – mart 2018.godine, Crnu Goru je posjetilo najviše turista iz Albanije (12894) i Srbije (10582) i iste su ostvarile i najveći broj noćenja u navedenom periodu, Srbija (23876) i Albanija (20275).

Naziv zemlje pripadnosti	Decembar 2017 - Mart 2018		index 2018/2017	
	turisti	noćenja	turisti	noćenja
EVROPA	73923	152170	126.24	119.30
Albanija	17867	28771	151.27	146.75
Austrija	900	2176	181.82	251.27
Belgija	460	899	127.78	118.13
Bjelorusija	62	181	60.19	93.78
Bosna i Hercegovina	3647	7237	111.70	102.78
Bugarska	610	1560	90.37	105.41
Češka	235	462	103.98	96.86
Danska	173	437	134.11	125.21
Estonija	67	175	167.50	171.57
Finska	183	542	166.36	244.14
Francuska	1531	4766	100.86	88.16
Grčka	930	1932	94.13	116.74
Holandija	440	1051	141.94	134.57
Hrvatska	5029	9309	135.22	132.47
Irska	208	409	158.78	123.94
Island	69	122	132.69	65.95
Italija	3345	7482	105.55	108.40
Kipar	80	189	166.67	136.96
Kosovo	1868	3849	98.89	102.83
Letonija	133	267	511.54	437.70
Litvanija	114	224	237.50	221.78
Luksemburg	51	83	108.51	64.84
Madjarska	760	1540	133.10	80.42
Malta	48	93	102.13	58.13
Makedonija	1629	3298	97.66	108.88
Norveška	193	751	85.02	118.08
Njemačka	2033	4522	154.25	155.29
Poljska	522	1137	44.73	45.05
Portugal	117	297	117.00	113.36
Rumunija	435	946	112.40	102.05
Rusija	4143	12797	103.52	100.02
Slovačka	173	370	120.98	125.00
Slovenija	1739	3122	115.78	98.21
Srbija	14434	31179	116.23	112.12
Španija	645	1421	157.32	153.13
Švajcarska i Lihtenštajn	402	803	112.92	124.88
Švedska	767	1716	476.40	495.95
Turska	5013	9992	194.38	173.65
Ukrajina	356	930	111.25	78.75
Velika Britanija	1507	3232	121.73	107.91
Ostale EVROPSKE zemlje	1005	1901	128.35	111.17

VANEVROPSKE zemlje	15488	27342	218.73	177.51
Južna Afrika	67	145	85.90	49.49
Ostale afričke zemlje	306	514	117.69	81.33
Kanada	307	586	150.49	134.71
SAD	2098	4040	171.83	138.36
Ostale zemlje Sjeverne Amerike	66	153	275.00	478.13
Argentina	36	89	87.80	78.07
Brazil	59	118	93.65	59.00
Čile	12	34	70.59	136.00
Ostale zemlje Južne i Srednje Amerike	378	673	172.60	104.99
Kina i Hong Kong	2210	3208	120.24	68.55
Japan	398	712	95.44	72.51
Koreja	1691	2905	450.93	706.81
Izrael	2031	4786	1223.49	1175.92
Indija	2333	3521	2744.71	1017.63
Azerbejdžan	641	777	878.08	535.86
Ostale azijske zemlje	2409	4075	148.89	166.26
Australija	285	631	123.38	140.53
Novi Zeland	60	198	153.85	247.50
Ostale zemlje Okeanije	101	177	90.18	110.63
U K U P N O	89411	179512	136.22	125.57

SMJEŠTAJNI KAPACITETI

U skladu sa Zakonom o turizmu i ugostiteljstvu ("Službeni list CG" br. 002/18, 004/18, 013/18) član 84 st.1,3,7, kategorizaciju vrši Ministarstvo nadležno za poslove turizma. Komisija za kategorizaciju, imenovana od strane Ministarstva, izvršila je pregled i donijela rješenje o kategoriji za ukupno 391 (39.370 ležaja) ugostiteljska objekta (stanje april 2018.godine). Ovaj podatak ne uključuje kapacitete koji se odnose na apartmane tj. pet i više apartmana (u ranijem periodu tri i više). Od ukupnog broja objekata 12 je kategorije 5* (4.61%), 145 kategorije 4* (41,9%), 147 kategorije 3* (24.94%), 72 kategorije 2* (21.29%) i 15 kategorije 1*(7.26%).

Kategorisani objekti, uglavnom su objekti (4* i 5*) koji rade tokom čitave godine, što u krajnjem, ima za cilj da se trajanje ljetnje i zimske turističke sezone produži, odnosno da se realizuje jedan od strateških ciljeva razvoja turizma u Crnoj Gori.

U opštinama koje gravitiraju u sjevernom regionu ukupno je kategorisano 55 ugostiteljskih objekata (kolektivni smještaj) sa ukupno 2.506 ležaja što je (6.36%) od ukupnog broja ležaja, u opštinama koje gravitiraju centralnim regionom kategorisano je 56 ugostiteljskih objekata sa 3.362 ležaja što je (8.53%) od ukupnog broja ležaja, i

u opštinama južnog regiona kategorisano je 280 ugostiteljskih objekata sa 33,502 ležaja što je (85.09%) od ukupnog broja ležaja.

SKIJALIŠTA

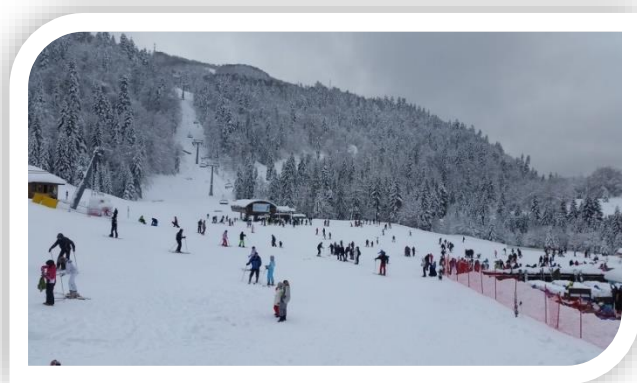
Rad skijališta u Crnoj Gori uređen je Zakonom o skijalištima ("Službeni list Crne Gore", br. 013/07, 040/11, 021/14, 044/17). Pomenutim zakonom definišu se minimalno-tehnički uslovi za uređenje, održavanje i opremanje skijališta, pružanje usluga na skijalištu, obilježavanje i postavljanje signalizacije na skijalištu, korišćenje sredstava prevoza na skijalištu, bezbjednost i red na skijalištu, podučavanje sportovima na snijegu i izdavanje odobrenja za rad skijališta.

Zakonom o skijalištima propisana je nadležnost Ministarstva održivog razvoja i turizma za izdavanje odobrenja za rad skijališta. Imajući u vidu načela efikasnosti i ekonomičnosti, u postupcima odlučivanja po zahtjevima, Ministarstvo vodi računa o obezbjeđivanju uspješnog i kvalitetnog ostvarivanja i zaštite prava i pravnih interesa privrednih društava, koja obavljaju djelatnost na skijaškim terenima, kao i fizičkih lica-korisnika usluga na skijalištima.

Izdavanje odobrenja je propisano Zakonom o upravnom postupku i nadležan organ je u obavezi pridržavati se u postupku odlučivanja naznačenog roka.

Radi zaštite korisnika usluga na skijalištima i van skijališta (na otvorenom i zatvorenom prostoru) propisane su odredbe zakonom kojim se obezbjeđuje sigurnost korisnika usluga, posebno u slučajevima iznajmljivanja i servisiranja ski opreme, obuke početnika u skijanju i dr.

Takođe, radi obezbjeđivanja veće sigurnosti na skijalištima zakonom je propisano da lice mlađe od 18 godina, koje se bavi alpskim skijanjem, snowbodom, free rider skijanjem mora koristiti zaštitnu kacigu, te da je ova obaveza vidno istaknuta na ulazu u skijaški teren.

U odnosu na navedeno redarske službe na skijalištima nailaze na problem prilikom uklanjanja lica sa skijališta koja ne nose zaštitnu kacigu.

Stoga, predlog ovog Ministarstva koje je nadležno za izradu Predloga novog Zakona o skijalištima je da se u istom implementiraju odredbe, kojima bi se svi korisnici usluga na skijalištima, posebno korisnike koji

upražnjavaju ekstremne sportove na snijegu, bez obzira na starosnu dob bili u obavezi da koriste zaštitne kacige.

U toku zimske turističke sezone 2017/2018 godine Ministarstvo je, kao nadležan organ, izdalo 5 rješenja o odobrenju za rad skijaških terena i to:

- "Savin kuk" i "Javorovača" – Žabljak
- "Vučje" – Nikšić
- "Kolašin 1450" – Kolašin
- "Lokve" – Berane
- Za skijalište Turjak 2 u Rožajama, zahtjev stranke je odbijen jer nije dostavio dokaz o pravu korišćenja dijela terena koji je u privatnom vlasništvu a na kome se pružaju usluge skijališta.

Rješenja su data na određeni period jer stranke, uz zahtjev, nijesu dostavile dokaz da je zemljište na kojem se obavlja djelatnost, urbanističkim planom predviđeno za skijalište (namjena zemljišta).

Ski Resort "Kolašin 1450"- AD

Zimska turistička sezona AD „Ski resorta Kolašin 1450“ je zvanično počela sa radom 15.12.2017. godine i trajala je do 15.04.2018.godine. Skijalište je u punom kapacitetu radilo 115 dana od ukupno 123 dana koliko je i sezona trajala, i u tom periodu su bili idealni uslovi za nesmetano odvijanje skijaških aktivnosti. Snijega je bilo i više nego dovoljno a i topovi za proizvodnju vještačkog snijega su bili u funkciji.

Za navedeni period skijalište je posjetilo preko 60000 gostiju od kojih su najbrojniji bili gosti iz regiona Albanije, Italije, Engleske i Francuske.

Problemi sa kojima su se suočili vezani su za nedovoljan broj pripadnika MUP-a na obezbjeđivanju skijališta, kao i put do istog, što je za posljedicu imalo ogromne gužve ispred rampe, gdje nadležnost obezbjeđenja koje angažuje skijalište prestaje. Takođe, realizovanjem građevinskih radova na novom skijalištu „Kolašin 1600“, kao i na novom tunelu napravljen je propust jer nije urađen kanal za drenažu površinskih voda, koja se slivala na parking skijališta i napravila određena oštećenja na istom.

Turistički centar „Durmitor“

U sastavu TC „Durmitor“ posluje Sportsko-turistički kompleks „Savin kuk“. Tokom zimske turističke sezone 2017/18 u funkciji su bile donja žičara dvosjed – „Savin kuk I“ i gornja žičara – „Savin kuk II“, tri ski lifta tipa sidro i tanjir i jedan dječiji ski lift. Skijalište je raspolagalo sa tri plave staze (Snowboard dužine 650 m, „Derneci“ – 1.100m i „Paneli“ – 900 m), jednom crvenom stazom – „Korito“ dužine 1.200m, jednom

crvenom stazom – „Vukova staza“ čija je dužina 800m i dječjom-baby stazom (150m). Ljubitelji zimskih sportova imali su na raspolaganju i stazu za hodanje na krpljama u dužini od 6,5km koja povezuje skijalište „Savin kuk“ i „Crno jezero“. Takođe, na skijalištu su nuđene usluge ski servisa, ski škole, ugostiteljske usluge u restoranima „Montana“ i „Durmitorsko sijelo“ i u kafe baru „Kulina“.

U okviru priprema za zimsku turističku sezonu, obezbijedeni su svi preduslovi za bezbjedno funkcionisanje rada skijališta, a u skladu sa Zakonom o skijalištima. U cilju obogaćivanja ponude, u novembru 2017. godine, u podnožju skijališta „Savin kuk“, izgrađen je Avanturistički park na površini od 3800m². Park je napravljen na vještačkim stablima od impregniranog drveta i sastoji se od četiri avanturističko-alpinističke staze koje raspolažu brojnim preprekama i sadržajima. Pored staze za obuku polaznika, napravljene su još tri staze (žuta, plava i crvena) dužine od 100 m-130 m. Ovaj park je prije svega namijenjen za korišćenje tokom ljeta, ali i u zimskim mjesecima, može koristiti kao alternativa skijanju.

Zimska turistička sezona 2017/18 na skijalištu „Savin kuk“ počela je 23. decembra 2017. godine i trajala je 108 dana, a u toku sezone, na skijalištu je bilo 104 skijaška dana tokom kojih je skijalište radilo punim ili ograničenim kapacitetom u zavisnosti od vremenskih prilika i stanja na skijalištu. Od 23. decembra 2017. godine do 9. aprila 2018. godine (kada je sezona završena) ukupno je prodato 10.710 ski pasova (jednodnevni, dvodnevni, dječiji, sezonski, petodnevni, sednodnevni, desetodnevni, noćni). Djeca sa Žabljaka imala su besplatne sezonske ski pasove, a punoljetno, domicilno stanovništvo imalo je popust od 30% za sezonski ski pas.

Ocjena je da je zimska turistička sezona 2017/18, na Durmitoru bila jako uspješna, a sa finansijskog aspekta najuspješnija sezona od kada TC „Durmitor“ upravlja skijalištem „Savin kuk“. Prihodi od prodaje ski pasova tokom zimske turističke sezone 2017/18 godine veći su za 75% u odnosu na prošlu zimsku sezonu 2016/17, a broj skijaških dana za 40%.

Na skijališti „Savin kuk“ održano je nekoliko takmičenja među kojima, kao jedno od najznačajnijih, je međunarodna ski trka za mlađe kategorije „Zlatni orao Durmitora – 2018“. U trci, pored klubova iz Crne Gore, učestvovalo je i nekoliko ski klubova iz Republike Srbije. Takmičenje u alpskom skijanju bodovalo se za ski Kup Crne Gore, a vožene su i tehničke discipline slalom i veleslalom. U martu 2018. održano je otvoreno prvenstvo Crne Gore u skijanju. Skijalište „Savin kuk“ bilo je domaćin većem broju ski klubova iz Crne Gore koji su organizovali takmičenja i seminare i to: Ski kup „Savin kuk“, Memorijal „Mijo Šarović“, Memorijal „Rajo Nikčević“, Ski kup „Smiljevica“, Otvoreno prvenstvo „Žabljaka“, Ski kup „Javorak“, Ski kup „Podgorica“, Otvoreno prvenstvo Nikšića, a u organizaciji asocijacije instruktora skijanja „Massi“, realizovana je i priprema za obuku učitelja skijanja i sticanja licenci.

Problemi koji su i dalje aktuelni kada je riječ o radu skijališta „Savin kuk“, je potreba da se obezbijedi infrastruktura za vještačko osnježavanje, kao i potreba za širenjem kapaciteta skijališta u vidu novih skijaških staza i moderne skijaške infrastrukture.

Turistički kompleks „Vučje“

Zimska turistička sezona 2017/18 na Ski centru Vučje je otvorena 09.12.2017.godine, što je ranije nego u proteklim sezonama, a zatvorena 01.04.2018.godine. Dakle, zahvaljujući vremenskim uslovima ovo bila jedna od najdužih sezona u proteklih par godina.

Sto se tiče samog poslovanja Ski centra Vučje, ono je bilo prevashodno bazirano na školi skijanja, kroz koju je u toku sezone prošlo 250 polaznika, što je procentualno posmatrano 25% više nego prošle sezone.

Zabilježen je i rast broja noćenja u odnosu na prošlu sezonu, a on iznosi 27%. Kada je u pitanju popunjenost smještajnih kapaciteta, ona je iznosila oko 80% na nivou cijele sezone. Takođe, zabilježen je i rast broja noćenja koje su ostvarili strani gosti, a on iznosi 12%.

Ono što je vrijedno pomena je svakako i to da je Ski centar Vučje ove sezone posjetio veliki broj gostiju iz gradova regijona, prije svega Dubrovnika i Trebinja, što je takođe novitet u odnosu na protekle sezone.

Problemi sa kojima su suočeni godinama unazad u toku sezone su prije svega održavanje puta do samog Ski centra, kao i loše stanje istog i snabdijevanje električnom energijom.

OPŠTINE

Zimska turistička sezona je uglavnom fokusirana na aktivnosti koje se odvijaju u opštinama na sjeveru, i to posebno onim gdje postoje zimski skijaški centri. Nažalost zbog nepostojanja infrastrukture za vještačko osnježavanje (osim Ski centra „Kolašin“), ski centri su suočeni sa problemom da zavise od vremenskih prilika, koje su uzrokovane klimatskim promjenama, u smislu da li će zima biti izdašna sa sniježnim padavinama.

Međutim, ove zimske turističke sezone su bili idealni uslovi za nesmetano odvijanje skijaških aktivnosti, i sezona je trajala i duže od očekivanog. S tim u vezi, rezultati bilježe trend rasta u odnosu na prethodnu zimsku turističku sezonu.

Opština Žabljak

U periodu od 22.decembra do 10 aprila, Žabljak je posjetilo 5.606 turista, koji su ostvarili 13.389 noćenja u kolektivnom smještaju. U poređenju sa prošlogodišnom

zimskom sezonom, bilježi porast od 103% u broju turista i 52% u broju ostvarenih noćenja. U strukturi gostiju preovladavali su domaći turisti. Što se tiče gostiju iz inostranstva, najviše ih je bilo iz Srbije, zatim iz Kine, Hrvatske, Albanije, Rusije, Bosne i Hercegovine, Njemačke i Mađarske.

Izuzetno dobrim pokazateljima zimske sezone išli su na ruku i veoma povoljni vremenski uslovi. Snijega je bilo u dovoljnim količinama tokom čitave sezone, što pokazuje podatak da je bilo oko 100 skijaških dana. Snabdijevanje vodom i strujom je bilo redovno.

Tokom sezone radila su dva skijališta (Savin kuk i Javorovača) i svih 11 hotela. Posebna posjećenost skijalištima bilježila se tokom školskog raspusta i u danima vikenda. Sprovedene su brojne promotivne aktivnosti. Organizovan je besplatan prevoz putnika iz centra Žabljaka, do skijališta i nazad; besplatan prevoz danima vikenda iz Podgorice do Žabljaka i nazad; zabavni programi i animacije za djecu na oba skijališta; takmičenja u više disciplina skijanja; studijske posjete novinara iz Srbije, Albanije i svih medija Crne Gore. Sve navedene aktivnosti organizovane su u saradnji sa NTO CG, TC Savin kuk i TO Žabljak.

Ovogodišnju turističku ponudu obogatili su dodatnim sadržajima: Sportskom dvoranom, sa svim sadržajima za rekreaciju i novom stazom za nordijsko skijanje.

Prema podacima TO Žabljak, pritužbe gostiju su se najvećim dijelom odnosile na: nedostatak parkinga na skijalistima; nedostatak parking mjesta u gradu; visoke cijene ugostiteljskih usluga, posebno tokom praznika, mali broj skijaških staza i sporost žičare, malo sadržaja za djecu, poput igraonica i drugih zabavnih programa. Takođe, naveli su da je počela izgradnja 1,5 km dugog pristupnog puta do skijališta Savin kuk, nakon čega će se pristupiti izgradnji parkinga, kapaciteta 200 parking mjesta. Zimska turistička sezona je donekle ispratila rekordnu ljetnju sezonu.

Opština Kolašin

U opštini Kolašin zimska turistička sezona 2017/18. godine je startovala ranije u odnosu na prethodnu godinu. U novembru i decembru 2017.godine zabilježene su velike posjete, te je start zimske sezone ocijenjen jako dobar, što se nastavilo i kasnije. Zvanično otvaranje zimske sezone na skijalištu je realizovano "Ski opening" vikendom u decembru. Pomenuti događaj je obilježio saradnju Turističke organizacije Kolašin sa Nacionalnom turističkom organizacijom i sa Ski centrom 1450, uz zabavu DJ MrJools i DJ Shar, kao i nastup benda Milfhunters na Gornjem trgu i program animacije za najmlađe posjetioce.

Turistička organizacija Kolašin je pred novogodišnje praznike radila na pripremi i organizaciji ukrašavanja grada u cilju što boljeg dočeka turista. Povoljni vremenski uslovi učinili su solidnu kontinuiranost u posjetama Kolašina.

Takođe, TO Kolašin je predstavila turističku ponudu grada na sajmu turizma u Beogradu, Tirani, Budvi i Lukavcu (BiH).

Iz domena svojih nadležnosti, Opština Kolašin je omogućila da nadležne komunalne službe uredno funkcionišu, tako da je grad tokom turističke sezone bio saobraćajno prohodan kao i put prema ski centru.

Zimska turistička sezona na skijalištu Jezerine je trajala od druge polovine decembra 2017. godine do 15 aprila t.g., kada je zvanično i proglašen kraj zimske turističke sezone.

Ponuda grada promovisana je na sajtu www.tokolasin.com. O svim dešavanjima u gradu i široj okolini Turistička organizacija je obavještavala na društvenim mrežama, elektronskim i štampanim medijima, i na ovaj način su dešavanja iz Kolašina približena turistima i građanima Crne Gore te je Kolašin predstavljen kao značajan zimski centar. Po prvi put je organizovana manifestacija „Božićni bazar“, koji je održan na Donjem trgu uz degustaciju domaćih proizvoda lokalnog stanovništva i uz vruće vino i mogućnost kupovine raznih proizvoda iz ručne radinosti.

TO Kolašin je u saradnji sa dugogodišnjim partnerima dala svoj doprinos u realizaciji sportsko zabavnih manifestacija Bjelasičkog maratona i Sinjavinskog maratona.

Kolašin je posjetilo preko 15 000 turista, sa više od 30 000 noćenja koji su uglavnom boravili po par dana u Kolašinu.

Struktura gostiju se znatno izmijenila tako da su ove godine imali grupne aranžamane za turiste iz Francuske i Velike Britanije, te su isti u porastu sa brojem dolazaka i ostvarenih noćenja u odnosu na ranije. Tradicionalno Kolašin posjeti i veliki broj turista iz Albanije.

Opština Mojkovac

U toku zimske turističke sezone služba TO Mojkovac radila je u otežanim uslovima, budući da su prostorije u kojima je radila bile bez grijanja. Kako bi riješili problem konkurisali su u okviru Javnog poziva „Razvoj niskokarbonskog turizma“ sa projektom „Instalacija sistema grijanja na pelet“. Ugovor o dodjeli sredstava je zaključen, i aktivnosti na realizaciji ovog projekta biće završene do 30.06.2018.godine.

Kao problem su takođe iznijeli evidentiranje turističkog prometa u smještajnim objektima, jer je samo jedan pružaoc usluga u privatnom smještaju podnio izvještaj, dok je od smještajnih objekata hotelskog tipa, dobijen pregled ostvarenog turističkog prometa od dva objekta. Upoređivanjem podataka o ostvarenim noćenjima u ova dva smještajna objekta, konstatovano je da je broj ostvarenih noćenja domaćih turista na istom nivou, dok je broj ostvarenih noćenja inostranih turista bio gotovo duplo veći.

Turistička ponuda opštine Mojkovac obogaćena je otvaranjem hotela „Serdar“, kategorisanog sa četiri zvjezdice, i koji radi tokom cijele godine.

Zaposleni u službi TO Mojkovca bili su angažovani na izradi projekta Clean up akcije „Lets do it, Montenegro“, koji uključuju 150 zemalja svijeta. Projekat je kandidovan u okviru IPE-prekogranična saradnja sa Kosovom.

U toku zimske turističke sezone Komisija nadležna za registraciju i kategorizaciju seoskih domaćinstava, izdala je dva Rješenja. Takođe, započeti su radovi na turističkoj

valorizaciji Bjelasice, koja za cilj ima otvaranje dugo očekivanog ski centra „Žarski“, sa mokovačke strane. Realizacijom ovog projekta, Mokovac dobija bazu za razvoj zimskog turizma, organizovanjem raznih događaja i manifestacija će upotpuniti i diverzifikovati turističku ponudu u zimskim mjesecima.

Opština Berane

U Opštini Berane su se pripreme zimske turističke sezone odvijale, kroz osnovnu informativnu djelatnost u dva pravca: organizovanje rada na prikupljanju i obradi podataka, kako za njihovu tako i za potrebe NTO-a, davanje blagovremenih i tačnih informacija (telefonom i putem mail-a) kao i svim zainteresovanim koji dolaze u prostorije Turističke organizacije Berane.

Zimska turistička sezona sa aspekta vanpansionske ponude je bila znatno bogatija u odnosu na prethodnu. Ski centar „**Lokve**“ je privukao veliki broj skijaša kako sa cijenama ski pasa, koje su najpristupačnije ne samo u Crnoj Gori nego i u cijelom regionu, tako i zbog same pristupačnosti, jer se ski centar nalazi tik uz magistralni put koji se uredno održava.

Kako bi zimska sezona bila što bogatija i sadržajnija obogatili su i program manifestacija. Povodom dočeka pravoslavne Nove godine, u saradnji sa Opštinom Berane, organizovali su koncert, a uz bogat muzički program bilo je organizovano besplatno služenje kuvanog vina i rakije.

Opština Pljevlja

Iz Opštine Pljevlja ukazuju na opštepoznate činjenice vezane za turizam i za zimsku sezonu u toj opštini, i to da nisu turističko već industrijsko mjesto, i da imaju duge i hladne zime, sa obilnim snijegovima i sa puno maglovitih dana, zbog čega su zimi potpuno neprimamljiva za turiste, uz činjenicu da nemaju izgrađeno skijalište. Takođe navode da zimska turistička sezona u Pljevljima skoro da ne postoji, dok je u ljetnjem periodu turizam nešto življi a broj noćenja turista izraženiji (vjerski, izletničko-planinarski i eko-etno turizam).

Opština Bijelo Polje

Aktivnosti koje su se u Opštini Bijelo Polje sprovele od strane nadležnih organa lokalne uprave u zimskoj turističkoj sezoni su sljedeće:

Preduzeće DOO „Komunalno-Lim“ Bijelo Polje je u saradnji sa opštinskim Sekretarijatom zaključilo ugovor za zimsko održavanje lokalnih puteva, ulica u gradu i prigradskim naseljima a u skladu sa programom rada ovog Društva. Sekretarijat za stambeno – komunalne poslove i saobraćaj Opštine Bijelo Polje je preuzeo sve mjere iz svoje nadležnosti a koje su se odnosile na održavanje opštinskih kategorisanih i

nekategorisanih puteva, parkova, platoa i sporednih ulica u gradu, angažovanje na čišćenju sniježnih nanosa, posipanje soli i rizle a sve u cilju efikasnijeg odvijanja saobraćaja.

Služba zaštite Bijelo Polje je tokom zimske turističke sezone imala povećan broj intervencija, ali obim poslova koji se odnosi na požare u zatvorenim prostorima i stambenim objektima, je bio znatno manji. Takođe, služba je vršila dostavu hrane i lijekova ugroženom stanovništvu na udaljenim mjestima na području opštine Bijelo Polje.

Ministarstvo unutrašnjih poslova, Sektor granične policije je u ovom periodu na graničnom prelazu „Dobrakovo“ izvršio provjeru 335038 putnika što je za 4,88% više nego u istom periodu prošle godine, i 158259 vozila što je za 20% više nego prošle zimske sezone.

Bjelopoljski Centar za kulturu je u svojoj ponudi imao bogat kulturni program i to: pozorišne predstave, sopstvene i gostujuće produkcije za djecu i odrasle, koncerte ozbiljne muzike, izložbe slika akademskih slikara iz Crne Gore i okruženja, takođe su se organizovale likovne izložbe u saradnji sa ambasadama zemalja EU, književne večeri, filmske projekcije domaće i inostrane produkcije, te seminari, simpozijumi i naučni skupovi.

Centar za kulturu je kao i prethodne godine bio jedan od organizatora manifestacije "Novogodišnji bjelopoljski bazar" koju organizuje Turistička organizacija Bijelo Polje, Turistička agencija "Rams", Sekretarijat za preduzetništvo i ekonomski razvoj opštine Bijelo Polje. Centar za kulturu je bio i jedan od glavnih nosilaca obilježavanja proslave Dana Opštine Bijelo Polje koja je održana 03. Januara 2018. godine, uz bogat kulturni program. Istakli su da je jedan od najznačajnijih događaja u istoriji kulturnih aktivnosti Bjelog Polja "Veče sa Orhanom Pamukom", Nobelovcem, koji je predstavio svoje književno stvaralaštvo 15. Decembra 2017. godine u toj instituciji, uz nezapamćen broj posjetilaca nekom programu koji se odvijao u sali Centra za kulturu opštine Bijelo Polje.

Turistička organizacija Bijelo Polje je realizovala niz promotivnih i drugih aktivnosti koje su u skladu sa njenim Programom rada, a u cilju što bolje pripreme sezone: promociju Staze za hodanje na krpljama "Planinarski dom Cmiljače", dodjelu nagrada najboljima u turizmu i ugostiteljstvu u 2017. godini, "Bjelopoljski novogodišnji bazar", nastupila je na Međunarodnom sajmu turizma IFT u Beogradu (februar 2018. godine) a tokom trajanja zimske turističke sezone vršila promociju svih potencijala i turističke ponude grada dok je na glavnom gradskom trgu održan i Novogodišnji program.

Zimska turistička sezona u Opštini Bijelo Polje je protekla bez većih problema i kvalitet turističke ponude je bio obogaćen sa brojnim kulturnim, muzičkim i drugim događajima a sve u cilju kvalitetnijeg pružanja usluga svim turistima i posjetiocima Opštine Bijelo Polje u toku trajanja zimske turističke sezone.

Opština Nikšić

Zimska sezona u Nikšiću je bila fokusirana na ski centar „Vučje“ i aktivnosti koje organizuje ski centar sa partnerima. Sezonu je obilježio nedostatak snijega za vrijeme školskog zimskog raspusta, ali su naknadne padavine omogućile da se u ski centru,

skijanje i ostale aktivnosti na snijegu odvijaju oko 70-tak dana. Vikendima su organizovane žurke i zabave na snijegu, gdje je primijećen veći broj posjetilaca. Takođe, organizovan je i tradicionalni Snow dance festival. Turistička posjeta i noćenja gostiju su na nivou prošlogodišnjeg. Turistička organizacija predstavila je ponudu opštine na sajmu turizma u Beogradu. Tokom čitave zime u gradu su organizovani mnogi kulturni događaji koji su bili dobro posjećeni. Putni pravci u zimskim uslovima održavani su na nivou, a napajanje el. energijom, uz manje ispade bilo je kontinuirano.

Prijestonica Cetinje

Prijestonicu Cetinje je u periodu, novembar 2017. god - februar 2018. godine posjetilo **7307** izletnika, i za isti period je ostvareno **12259** noćenja, dok je u periodu novembar 2016 – februar 2017. godine Prijestonicu posjetilo **8713** izletnika. Za isti period ostvareno je **9981** noćenja.

Zimsku turističku sezonu su obilježile sljedeće aktivnosti: radionica „Kako dočekati turistu“, „Kulturni vodič“ Prijestonice Cetinje, „Dječiji bazar“, „Ukrašavanje grada“, „Božićni koncert“, donacija lap top i desk top računara. Gradski lokali su tokom novogodišnjih praznika radili u svom punom kapacitetu, smještajni i ugostiteljski objekti koji gravitiraju na teritoriji NP Lovćen kao i ski staze bili su u punoj funkciji. Turistička organizacija Prijestonice Cetinje iz godine u godinu ponudu svog grada promoviše na gotovo svim relevantnim sajmovima u regionu i inostranstvu. Ta praksa se nastavila i ove godine, direktnim odnosno indirektnim putem su bili prisutni na različitim sajmovima odnosno turističkim berzama. Tako su u navedenom periodu direktno prezentovali ponudu grada na sajmu turizma u Londonu i Beogradu.

Što se tiče konkretno problema koji su pratili ovu zimsku turističku sezonu, većih zapažanja nije bilo. Ono što je bilo evidentno, je otežana komunikacija usled infrastrukturnih radova na putnim pravcima Cetinje – Njeguši i Cetinje – Budva, koji predstavljaju glavnu trasu kojom turisti prolaze. Međutim, kako se radovi primiču kraju, tako i benefiti od istih postaju vidljiviji, jer kvalitetna infrastruktura je preduslov za uspješno bavljenje turizmom.

TO Glavnog grada Podgorice

U periodu od decembra do kraja marta Glavni grad Podgoricu je posjetilo 42772 turista što je za 48% više nego u istom periodu prošle godine, i ostvareno je 77514 noćenja, što je 32 % više nego u istom periodu prošle godine.

Tokom zimskih mjeseci otpočela je implementacije projekta prekogranične saradnje HR-BiH-CG – IPA RITOUR koji obuhvata početak turističke valorizacije arheološkog nalazišta Duklja (nabavka cjelokupnog mobilijara za opremanje lokaliteta); turističku valorizaciju vodenih staza (nabavka opreme za rekreativno kajakarenje za turiste), a realizovana je i obuka turističkih vodiča specijalizovanih za teritoriju Glavnog grada Podgorice (ukupno 38 turističkih vodiča je dobilo sertifikate).

U organizaciji i suorganizaciji TOP-a organizovane su sljedeće manifestacije: „Biramo najbolje u turizmu i ugostiteljstvu“; „Podgorička noć“; „Novogodišnji bazar“; „Doček nove godine“; „Dan raštana“ i „Sajam viskija“. Takođe, podršku je pružila i manifestacijama: „Muzika i moda“; „Shopping Night“; „Praznik mimoze“.

Sekretarijat za kulturu i sport organizovao je : DEUS-decembarska umjetnička scena; Božidar Vuković Podgoričanin; 59. Tradicionalna međunarodna atletska trka Oslobođenje Podgorice – 2017 („Memorijal Veliša Mugoša“); Proglašenje najuspješnijih sportista Podgorice u 2017. godini; Decembarski dani sporta – Podgorica 2017 (38.međunarodni karate turnir „Kup oslobođenja Podgorice“); Prvenstvo srednjih škola i Decembarski dani rekreacije.

TO Podgorice, u saradnji sa NTO CG, vršila je promociju Glavnog grada na sajmovima najznačajnijih emitivnih tržišta: Utrech, Beč, Prag, Štokholm, Minhen, Beograd, Berlin i Moskvu.

Kroz intervju, saopštenja, izjave i gostovanja u štampanim i elektronskim medijima, TOP je vršila promociju potencijala Glavnog grada. U cilju bolje promocije određenih događaja i manifestacija u domaćim i inostranim medijima bile su angažovane privatne TV agencije.

Opština Kotor

U periodu od novembra do kraja marta, prema podacima Monstat-a, u Kotoru je registrovano 4.073 turista u kolektivnom smještaju i ostvareno je 8.599 noćenja. Kada su u pitanju izletničke posjete Kotor je u istom periodu posjetilo 38.267 izletnika.

Osnovna i najvažnija djelatnost TO Kotor je promocija grada, odnosno cjelokupne opštine i unapređenje svih njenih vrijednosti. Cjelokupne promotivne aktivnosti realizovane su, kako kroz sajamske nastupe tako i kroz izdavačku djelatnost, organizaciju i podršku manifestacija, organizaciju studijskih boravaka novinara, blogera i turoperatora i kroz marketinšku djelatnost odnosno oglašavanje u medijima. U periodu od novembra do kraja marta Kotor je predstavljen na sajmovima u Varšavi, Londonu, Beču, Oslu, Beogradu, Pragu i Berlinu. Takođe, turistička ponuda Kotora predstavljena je i na radionici u Bakuu, takođe u organizaciji NTO Crne Gore.

Još jedna od važnih promotivnih aktivnosti su studijski boravci novinara i turoperatora koje su realizovane uglavnom u saradnji sa NTO Crne Gore. U januaru su ugostili grupe turoperatora iz Njemačke, Rusije, Velike Britanije, Češke, Austrije i SAD-a, u martu grupu blogera iz Dubajja, a početkom novembra švajcarsku novinarku Tinu Bremer koja piše za švajcarski lifestyle magazin Bolero Men.

Protekle godine Kotor je predstavljen u elektronskom izdanju poznatog britanskog vodiča Gap travel guide , francuskom vodiču Le petit fute. Sem toga Kotor je predstavljen i na portalu European best destinations koji ujedno organizuje i takmičenje za najbolje evropske destinacije. Kotor je krajem novembra po drugi put bio nominovan za najbolju evropsku destinaciju. Krajem godine, na turističkoj berzi u Londonu, ugovorena je saradnja sa časopisom National Geographic gdje je Kotor

predstavljen na jednoj strani u zimskom izdanju časopisa „Family“ u izdanju National Geographic-a.

Konstantan rast turističke posjete u vrijeme festivala i raznih drugih manifestacija govori o značaju koje festivali i manifestacije imaju za razvoj savremenih turističkih destinacija. Upravo zbog toga TO Kotor nastoji podržati sve manifestacije i događaje po kojima je Kotor prepoznat i koje doprinose boljoj promociji i očuvanju tradicije grada, u ovom konkretnom slučaju ističu one koje se odvijaju u zimskom periodu, a to su tradicionalni zimski kotorski karneval, manifestacija od Božića do Božića i doček Nove godine.

Manifestacija „Od Božića do Božića“ se održava u organizaciji NVU „Karampana“ u suorganizaciji TO Kotor. Ideja o ovoj manifestaciji rođena je 2013. godine. Program manifestacije odvija se na kotorskim trgovima, pjaćetama, ulicama i u kulturnim objektima.

TO Kotor je, uz pokroviteljstvo Opštine Kotor, organizovala doček Nove godine na glavnom gradskom trgu „Rock New Yaer“. Za sami doček Nove godine 31.12.2017. godine nastupili su bendovi Light under the black mountain, Letu Štuke, Rambo Amadeus, Partibrejkersi i Električni orgazam dok su sledeće večeri nastupili bendovi Veliki prezir, Stray dogg, Obojeni program, Let 3 i Disciplina kičme. Cjelokupan doček je protekao izuzetno, nisu registrovani nikakvi propusti ni problem.

Opština Herceg Novi

Aktivnosti na pripremu zimske sezone bile su usmjerene na doček Nove godine i što bolju pripremu za odvijanje „Praznika mimoze“ koji je osmišljen kao niz manifestacija sa ciljem oživljavanja zimske sezone. Nakon svečanog otvaranja Praznika mimoze slijedile su Fešta od mimoze, ribe i vina u Baošićima i Maskenbal u Institutu „Dr.Simo Milošević“, i manifestacije: „Otvorena ulica“ u Igalu, „Najljepši cvjetni aranžman“, a u parku Boka „Dječja cvjetna povorka“. Takođe, održana je fešta na Škveru i još jedan maskenbal, zatim su slijedili „Dječji maskenbal“, „Otvorena ulica“, veliki maskenbal u Institutu „Dr.Simo Milošević“ i na kraju zatvaranje Praznika sa spaljivanjem karnevala i velikim koncertom poznatih izvođača.

U okviru svoga rada, u cilju promocije grada i njegove turističke ponude turistička organizacija, kao i prethodnih godina, prati trend promocije putem javnih sredstava informisanja, kroz dnevnu i periodičnu štampu, turističke magazine preko radio stanica i TV kuća.

Posebna pažnja posvećena je sajmovima turizma na koje je Turistička organizacija Herceg Novi uzela učešća, samostalno ili u saradnji sa NTO.

TO Herceg Novi je učestvovala u projektu sanacije trotoara uz samu saobraćajnicu koja predstavlja vezu između dvije faze Instituta „Dr.Simo Milošević“, hotela „Palmon Bay“ i hotela „Lighthouse“ u Igalu.

U galeriji „Josip Bepo Benković“ organizovana je izložba fotografija posvećena stradanju Romanovih i književne večeri u okviru manifestacije „Dani ruske kulture“,

kao i izložba u okviru manifestacije „Noć muzeja“. Takođe, održan je 51. Hercegnovski zimski salon na kome su učestvovala 23 umjetnika iz Crne Gore i regiona, a u muzeju organizovana arheološka izložba „Dodir vatre“ u saradnji sa JU „Muzeji i galerije“ Podgorica.

Agencija za razvoj i zaštitu Orjena uz pomoć Opštine Herceg-Novi i TOHN je organizovala sljedeće događaje koji se odvijaju tokom zimske sezone: obilazak turističkih atrakcija Sela Kameno(Tajno brdo, Šilobod, i Đevojačka greda), tradiciju upotrebe kamena u selu Žlijebi, destinaciju aktivnog turizma zaleđa sela Sušćepan, Ratiševina i Mokrine.

Opština Herceg Novi je sugerisala da putevi u zaleđima treba da uđu u dugoročni plan održavnja kako bi doprinijeli boljoj turističkoj valorizaciji zaleđa.

Opština Bar - TO Bar

Turistička organizacija Bar je realizovala brojne planom predviđene aktivnosti u zimskoj sezoni 2017/18.godine, sa ciljem promocije opštine „između dvije čarobne obale“, i cjelokupnog poboljšanja turističke ponude barske opštine.

Izradili su reklamno propagandni materijal za potrebe cjelokupne promocije, za nastupe na sajmovima, distribucije materijala u turističko informativnim biroima.

TO Bar je za pripremu zimske sezone 2017/18.godine promovisala turističke ponude barske opštine na sajmovima na inostranom tržištu, u saradnji sa NTO, LTO i turističkom privredom. Sa NTO u: Parizu, Riminiju, Londonu, Utrehtu, Beču, Beogradu, Minhenu, Berlinu i Moskvi dok je sa LTO u: Novom Sadu, Kragujevcu, Pragu, Oslu i Štokholmu. Promocije u regionu urađene sa NTO i LTO su u: Beogradu - „Beogradski manifest“, Kragujevcu (TO Bar je bila organizator promocije), Čačku i Subotici. U decembru 2017. godine organizovali su akciju „Najljepši novogodinji izlog“.

Turistička organizacija Bar i Opština Bar organizovale su treću godinu zaredom, „Novogodišnji hepening“, na trgu Vladimira i Kosare, od 28.12.2017. do 02.01.2018. godine. U programu su učestvovali izvođači različitih muzičkih žanrova: etno, narodne, rep, pop i rok muzike iz Bara, Crne Gore i regiona, a posjetioci su uživali u njihovim nastupima i muzici za sve generacije i ukuse. Pored muzičkog dijela, na trgu su bili postavljeni i brojni štandovi na kojima su posjetioci mogli da degustiraju i kupe barske specijalitete.

TO Bar je uzela značajno učešće prilikom organizacije brojnih manifestacija, a posebno u njihovoj promociji, kao što je „Festival vina i ukljeve“, „Maslinijada“ i „Koštanjada“.

U saradnji sa NTO ugostili su studijske grupe novinara i turoperatora iz: Kine, Slovenije, Bosne i Hercegovine i Crne Gore. Prema zvaničnim podacima MONSTAT-a, barsku opštinu je za 4 mjeseca 2018. godine u hotelima i drugom kolektivnom smještaju, posjetilo 5 679 turista, što je 9,23 % više nego u istom periodu 2017. godine, koji su ostvarili 15 296 noćenja, što je 10,20 % više nego u istom periodu prošle godine.

Turistička organizacija Bar je 08. februara 2018. godine u galeriji Velimir A. Leković, organizovala izložbu od 40 fotografija pećina Babatuša, Grbočica, Spila u selu Trnovo u Crmnici i Spile na skali od Jame u Veljoj Gorani, sa ciljem da građane Bara upozna sa neistraženim i nepoznatim ljepotama na teritoriji barske opštine. TO Bar je za ovu godinu planirala finansijska sredstva za prvu fazu njihovog uređenja. Intenzivno se

radi na projektu „Trasom Starog Ćira“. Pri kraju je realizacija I faze- izrada zabavno turističkog voza panoramskog izgleda, po izgledu nekadašnjeg „Ćira“, a II, III i IV faza se odnose na – rekonstrukcija starog depoa, uređenje zemljišta oko depoa i obnavljanje željezničkih stanica u Limljanima. U toku su i projekti „Stazom orhideja“, „Stazom endemskog bilja“ i „Stazom ljekovitog bilja“. Na mapi panoramske rute „Između dvije čarobne obale“ sa 8 vidikovaca u barskoj opštini, mapirane su staze: orhideja, endemskog i ljekovitog bilja.

Bogato kulturno historijsko nasleđe, očuvani prirodni resursi, dobra saobraćajna povezanost, povoljni klimatski uslovi – od blage sredozemne do planinsko mediteranske klime, razvoj različitih vidova turizma, sigurnost putovanja, stalna ulaganja u unapređenje kvaliteta turističke infrastrukture i suprastrukture, tradicionalna kuhinja i gostoprimstvo, čini Bar konkurentnom destinacijom i privlači veliki broj turista.

Opština Budva- TO Budva

Opštinu Budva je u periodu od 01.12.2017. godine do 31.03.2018. godine posjetilo 48.562 turista, i ostvareno je 320.010 noćenja. Za isti period po osnovu boravišne takse uplaćeno je 126.518,48 eura.

Od značajnih manifestacija u toku zimske turističke sezone neophodno je naglasiti doček 2018.godine, koji je trajao 4 dana sa pojačanim dolascima između dva Božića. Procjenjuje se da je u tom periodu bilo preko 70.000 posjetilaca u Budvi, što je uzrokovalo višemilionske promete u hotelima, restoranima, trgovini i ostalim objektima uslužne djelatnosti u ovoj opštini.

INSTITUCIJE/PREDUZEĆA

Dobra turistička sezona zavisi i od aktivnosti koje realizuju pojedine institucije na državnom i lokalnom nivou kao i određena preduzeća. Ove aktivnosti su dio redovnih poslova, shodno definisanim nadležnostima i direktno ili indirektno utiču na krajnje rezultate sezone

Privredna komora Crne Gore

Preduzete i realizovane aktivnosti Privredne komore Crne Gore u toku zimske turističke sezone su:

Organizovanje sjednica Udruženja turizma i ugostiteljstva PKCG

U cilju unapređenje turističke ponude, Udruženje turizma i ugostiteljstva, je 4. decembra 2017. godine, održalo XI sjednicu na kojoj je tačka dnevnog reda bila „Tok aktivnosti na pripremi i promociji zimske turističke sezone 2017/2018.godine“. Na sastanku sa predstavnicima Ministarstva održivog razvoja i turizma i Nacionalne turističke organizacije, turistički privrednici su pružili sugestije na dosadašnji tok

aktivnosti na pripremi i promociji zimske turističke sezone i predloge za njeno nesmetano odvijanje. Ocijenjeno je, da Crna Gora nije isključivo ljetnja kupališna destinacija, već ima kvalitetnu ponudu i za ljubitelje aktivnog odmora u zimskim mjesecima. Komplementarni sadržaji u ponudi, takozvani soft ski sportovi, našu destinaciju zimi jednako dobro promovisu kao i skijanje. Međutim, osim strateških opredjeljenja na valorizaciji prirodnih potencijala planinskog područja i uloženi napora u pripremi zimske turističke sezone, vremenske prilike i dalje imaju veliki uticaj na rezultate. U cilju smanjenja negativnih uticaja vremenskih prilika i daljeg unapređenja ponude zimskih centara, u narednom periodu treba pristupiti dogradnji i rekonstrukciji skijališnih kapaciteta, sa topovima za vještačko osnježavanje staza i noćno skijanje, izgradnji klizališta, staza za nordijsko skijanje i bob...

Na XII sjednici Odbora udruženja i ugostiteljstva, od 19. marta 2018.godine, diskutovalo se o rezultatima i predlozima za unapređenje zimske sezone i zaključilo da je potrebno poboljšati smještajne kapacitete na sjeveru Crne Gore i vanpansionske sadržaje, ostvariti bolju saradnju i koordinaciju rada državnih i opštinskih organa i službi, unaprijediti komunalnu i lokalnu infrastrukturu, prohodnost saobraćajnica, posebno prema zimskim turističkim centrima i skijalištima, kao i realizovati značajnije promotivne aktivnosti na lokalnom nivou.

Diverzifikacija turističke ponude

Regionalno povezivanje u turizmu predstavlja budućnost razvoja i konkurentnosti ove privredne grane i nužan je preduslov za prosperitet i potencijal u razvoju inovativnog i održivog turizma s fokusom na diverzifikaciju turističkih proizvoda i rješavanje pitanja sezonalnosti. Zaključeno je da regija pruža veliki potencijal za razvoj raznih kulturnih ruta i zdravstvenog turizma i da zajednički turistički proizvod, sačinjen od najbolje ponude Crne Gore i Srbije, može biti atraktivan za veliki broj turista, te doprinijeti većoj prepoznatljivosti i produženju sezone. Mogućnost da se turistički proizvod Crne Gore pripremi da bude atraktivan i za tržišta koja karakteriše nesezonalnost, podstaklo je Privrednu komoru Crne Gore, da u saradnji sa Privrednom komorom Srbije, kreira sedam tematskih programa za zajednički turistički proizvod, u cilju razvoja turističke destinacije i produženja sezone. Tematski program koji promovisu i zimsku i ljetnju sezonu su publikovani u brošuri na engleskom i njemačkom jeziku. U okviru sajma turizma u Beču, 12. januara 2018. godine, na štandu Nacionalne turističke organizacije Crne Gore, promovisana je brošura „Zajednički turistički proizvod Srbije i Crne Gore“, na njemačkom jeziku.

Brendiranje domaće ponude

Nacionalno brendiranje kroz intenzivnije povezivanje domaće proizvodnje sa turizmom je dugotrajan proces, u kojem se od svih učesnika traži spremnost za saradnju i ponuda koja će na najbolji način zadovoljiti sve zahtjevnije goste. Komplementarnost poljoprivrede sa turizmom ima sve veći značaj budući da široki izbor domaćih proizvoda obogaćuje turističku ponudu i čini je jedinstvenom, tako da turizam, kroz afirmaciju nacionalne kuhinje i specifičnih proizvoda, postaje snažan generator razvoja poljoprivrede.

Privredna komora CG u kontinuitetu realizuje projekat "Dobro iz Crne Gore", riječ je o brendiranju domaćih proizvoda i usluga, čiji kvalitet premašuje prosjek, putem dodjele prava na korišćenje kolektivnog žiga. Takođe, početkom aprila 2018.g., otpočeo je zajednički program Vlade i privrednika - „Kupujmo domaće“. Program „Kupujmo domaće“ ima za cilj da, posebnim obilježavanjem proizvoda u objektima navedenih trgovačkih lanaca poboljša poziciju i vidljivost domaćih proizvoda na crnogorskom tržištu, i poboljša njihov plasman.

Povećanje broja kvalifikovanog kadra

Cijeneći da je ulaganje u obrazovanje kadrova potreba i najsigurniji put za uspješno poslovanje, a u cilju smanjenja neusaglašenosti obrazovnog sistema sa realnim potrebama privrede, Privredna komora Crne Gore je bila jedan od inicijatora za implementaciju i realizaciju dualnog sistema obrazovanja. S obzirom da u Crnoj Gori postoji veliki broj privrednih subjekata koji imaju želju, potrebe i kapacitet da učestvuju u kreiranju kvalitetne radne snage kako za svoje potrebe tako i za potrebe tržišta rada u državi, ovaj projekat je izazvao veliku pažnju poslodavaca i želju za učešćem.

Montenegro Stars Hotel Group

Zahtjev za Informaciju o rezultatima zimske turističke sezone 2017/18. godine je upućen Crnogorsko turističkom udruženju, dok je izvještaj o rezultatima iste dobijen od strane Montenegro Stars Hotel Group.

Kompanija Montenegro stars hotels group ističe da su rezultati zimske sezone 2017/18. godine rekordni.

Svi relevantni podaci u hotelskom poslovanju, od popunjenosti, ostvarenog i naplaćenog prihoda i periodičnog finansijskog rezultata idu u prilog navedenom.

Ostvareni prihodi su za 10.9% veći od prošlogodišnjih, a finansijski rezultat čak 19%.

Počev od Nove Godine pa u svim sledećim događajima, Dan zaljubljenih, 8. mart, aprilski i majski praznici bilježe izuzetan odziv jer su marketinškim naporima uspjeli da animiraju tržište CG i regiona.

Naglasili su da su za tri vikenda praznika (katolički i pravoslavni Uskrs i 1. maj) sva 3 hotela MSHG bili 100% puni i ličili na period jula i avgusta.

Takođe, ističu da je u hotelu Splendid u aprilu 2018.godine 91% noćenja ostvaren kroz direktne kanale prodaje: 59% individualni i 32% MICE.

Geostruktura: Albanija 16,64%; CG 16,26%; Srbija 14,01%; Rusija 11,52%; Turska 6,11%.

U ovoj kompaniji je zabilježen rast nocenja 15,5% dok je rast prihoda 9.6%.

Sugerisali su da se nastavi rad na povećanju aviodostupnosti i u zimskim mjesecima.

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore

U cilju promocije zimske turističke sezone Nacionalna turistička organizacija Crne Gore je svoje aktivnosti usmjerila na intenzivnoj promociji ponude novogodišnjih aranžmana i zimskih centara na domaćem i tržištu regiona, i to prvenstveno u: Srbiji, Albaniji, Hrvatskoj tj. Dubrovačko neretvanskoj županiji i Bosni i Hercegovini.

Promocija se realizovala organizovanjem prezentacija ponude u Beogradu i Podgorici, kroz PR aktivnosti i promocije u štampanim medijima, putem online kampanje na zvaničnom portalu www.montenegro.travel, društvenim mrežama, putem „outdoor” kampanje - postavljanjem bilborda na najfrekventnijim lokacijama većih gradova u zemlji i regionu itd.

o Promotivni događaji i aktivnosti u zemlji i regionu

Crna Gora

- Outdoor kampanja (od 19. decembra tokom dva mjeseca – 5 bilborda u Podgorici i na Primorju)
- Organizacija promotivnog događaja u centralnom dijelu Delta City-a, koji je održan 17. decembra na kojem je predstavljena ponuda ski centara i opština za novogodišnje praznike.
- Reklamiranje na radio stanicama (DRS, TDI, Delfin, Budva, Novi Elmag i dr.)
- Organizacija tri dvodnevna vikend događaja: 1. Kolašin – ski opening 23. i 24. Decembar, 2. Žabljak – 10 i 11. februar. i 3. Vučju – 17. i 18. februara.
- Studijski boravak novinara iz Crne Gore na Žabljaku 10. i 11. februara.
- Promocija na online portalima: CDM, Vijesti, Analitika, Antena M.

Srbija

- Predstavljena zimska ponuda na 50. Međunarodnom sajmu turizma u Novom Sadu u periodu od 5 do 7. oktobra.
- Promocija zimske ponude u Beogradu 17 i 18. novembra. Nacionalna turistička organizacija u saradnji LTO-ima je u okviru promocije, održala press konferencije, radni ručak sa predstavnicima medija kao i B2C promociju u tržnom centru Delta.
- Posjeta studijske grupe novinara iz Srbije zimskim centrima Kolašin i Žabljak u periodu od 13. do 16. decembra
- Outdoor kampanja – postavljanje bilborda na najfrekventnijim lokacijama Beograda (10 bilborda), Niša (2 bilborda), Subotice (2), Kragujevca(2) od 20. novembra do 31. decembra.
- Promocija u štampanim medijima u novembru i decembru (Blicu, Novostima, Kuriru, Informeru, Politici i dr.)

Bosna i Hercegovina

- Outdoor kampanja – 5 bilborda u Sarajevu, 5 u Trebinju i promocija na led ekranu u Sarajevu.
- Promocija na SIPI Wifi Hotspot mrežama u Sarajevu.

- Kampanja u štampanim medijima (Dnevni Avaz, Euro Blic).
- Organizacija studijske posjete medija

Albanija

- Outdoor kampanja – 5 CTL (city lights) u Skadru i Tirani (1 jan. – 15. feb) – Led ekran u Tirani (januar) i 4 bilborda u Skadru (januar)
- PR kampanja – Posjeta studijske grupe novinara i obilazak zimskih centara Kolašin i Žabljak u periodu od 18. do 20 decembra.

Hrvatska

- Outdoor kampanja – dva bilborda u Dubrovniku
- PR kampanja – PR aktivnosti, tj., plasiranje informacija o ponudi Crne Gore.

○ **Program podsticajnih mjera**

U okviru Programa podsticajnih mjera u oblasti turizma za 2017/2018. – Mjera I – Obogaćivanje i unapređenje ponude, NTO CG je podržala projekat – “Razvoj staza za hodanje na krpljama u opštinama Pljevlja, Bijelo Polje, Plužine i Šavnik. Stimulativni program podrške donijet je sa ciljem obogaćivanja i unapređenja kvaliteta turističke ponude na sjeveru.

U prethodne dvije godine kroz Program podsticajnih mjera pružena je podrška za nabavku mašine za štampanje staza za nordijsko skijanje, kao i za uređenje staza za hodanje na krpljama u opštinama Rožaje, Berane, Andijevica i Mojkovac. U okviru mjere za manifestacije podržana je manifestacija “Winter Adventure Race – Bjelasica 2018” koja se održala 17. februara u Kolašinu.

JP Nacionalni Parkovi Crne Gore

U Nacionalnim parkovima Crne Gore tokom zimske turističke sezone 2017/2018. godine, u periodu od 01.01 do 15.04.2018. godine boravilo je 8.101 posjetilaca što predstavlja smanjenje od 33 procenata u odnosu na isti period predhodne godine. U ovom periodu, NP Durmitor i NP Skadarsko jezero bilježe porast posjetilaca od 42%, odnosno 48%, dok NP Lovćen zbog problema oko naplatne rampe na ulazu u Park bilježi smanjenje u evidenciji broja turista za 97%.

U nacionalnim parkovima Durmitor i Biogradska gora posjetiocima su bile dostupne edukativne staze oko Crnog i Biogradskog jezera, kao i uređena staza za hodanje na krpljama, u NP Durmitor od skijališta Savin kuk do Crnog jezera. Takođe, posjetioci su imali mogućnost iznajmljivanja opreme (krplje i štapovi) u NP Durmitor i NP Biogradska gora.

U okviru promotivnog događaja „Durmitorski zimski dani“, organizovana je sredinom februara šetnja na krpljama od skijališta Savin kuk do Crnog jezera, u sklopu kojeg je služen čaj na obali Crnog jezera. Takođe, u Centru za posjetioce organizovana je tradicionalna manifestacija „Osmomartovska izložba ručnih radinosti sa područja NP Durmitor“, gdje su posjetioci imali priliku da osjete duh tradicije ovog kraja.

Uprava za inspekcijske poslove

Uprava za inspekcijske poslove je u novembru 2017. godine sačinila Plan pojačanog nadzora u zimskoj turističkoj sezoni 2017/18.godine, u skladu sa kojim su realizovane aktivnosti inspekcijskog nadzora. Pojačani inspekcijski nadzor organizovan je posebno u sjevernim opštinama, naročito u onima u kojima se pružaju turističke usluge koje su aktuelne u zimskom periodu.

Nosilac ovih aktivnosti bila je Turistička inspekcija, a prioritet u nadzoru bila su skijališta, privatni smještaj i ugostiteljski objekti. Osim Turističke, u nadzoru su učestvovala i Tržišna, Inspekcija rada, Zdravstveno-sanitarna a po potrebi i druge inspekcije Uprave.

Ukupni rezultati nadzora Turističke inspekcije u opštinama Žabljak, Kolašin, Mojkovac, Bijelo Polje, Rožaje, Plav, Gusinje, Andrijevice, Berane, Nikšić, Šavnik, Cetinje, Plužine i Pljevlja, u toku zimske turističke sezone su:

Izvršeno je ukupno 648 inspekcijskih pregleda (ugostiteljstvo 461, privatni smještaj 156, skijališta 19, turistička djelatnost 12) u kojima je utvrđeno 267 nepravilnosti (ugostiteljstvo 248, privatni smještaj 16, skijališta 3)

Za vrijeme novogodišnjih i božićnih praznika, u sjevernim opštinama po jedan inspektor je stalno bio prisutan na skijalištu, koji je pratio rad poslodavca.

Zajedno sa turističkom inspekcijom i ostale inspekcije Uprave, u okviru svoje nadležnosti dale su doprinos da ukupna turistička ponuda u navedenim opštinama bude na što višem nivou.

CEDIS-Crnogorski elektrodistributivni sistem

Tokom zimske turističke sezone Crnogorski elektrodistributivni sistem je sprovodio sigurno i kvalitetno napajanje potrošača električnom energijom, što je zimskim turističkim centrima bio preduslov za kvalitetnu turističku ponudu.

Iz CEDIS-a su naveli da i dalje postoji problem pouzdanog napajanje korisnika električne energije, zbog jednostranog napajanja Kolašina iz pravca Mojkovca (dalekovod 35 kV iz pravca Podgorice nedovoljnog kapaciteta), radijalnog napajanja Plava i Gusinja iz pravca Andrijevice (planirana izgradnja novog DV 35 kV „Andrijevice – Gusinje“, za naredni trogodišnji period), kao i napajanja Rožaja iz pravca Berana. Ovaj problem nije riješen, zbog niza procedura koje obuhvataju: izbor trase, izradu planova, rješavanje imovinsko – pravnih pitanja i dr.

U okviru pripreme za zimsku turističku sezonu, Služba za održavanje vodova 35kV, sprovela je aktivnosti utvrđene Planom održavanja za 2017.godinu. Odrađene su sanacije stubova i provodnika koji su oštećeni prilikom havarije za vrijeme sniježnih padavina 08.10.2017.godine.

Shodno Planu održavanja za 2017.godinu, a u cilju što kvalitetnijeg napajanja korisnika, u pojedinim trafostanicama odrađena je zamjena maloljnih prekidača sa novim vakuumskim prekidačima najsavremenije tehnologije. Služba održavanja 10 i

0,4kV Regiona 7 je kroz poslove redovnog održavanja elektroenergetskih objekata izvršila zamjenu 122 komada dotrajalih stubova, na DV 10kV dalekovodima Virak, Stuoc, Šaranci, Novakovići, Borje i Njegovuđa. Na TS 10/0,4 kV Novakovići, Zminica, i Mala Crna Gora I, izvršena je kompletna zamjena visokonaponske i niskonaponske opreme.

Navedeni radovi su usloveli da napajanje električnom energijom u toku minule zimske turističke sezone na Žabljaku bude stabilno.

Na teritoriji Kolašina novoizgrađena TS35/10kV "Breza" je u velikoj mjeri uticala na povećanje sigurnosti u napajanju, kao i na poboljšanje kvaliteta isporučene električne energije potrošača.

U skladu sa Planom održavanja za 2017.godinu na DV 10kV: Jezerine, Lugovi, Trbaljevo, Drijenak; Skrбуша, G.Morača, ugrađeno je 150 stubova (betonskih, drvenih i čelično – rešetkastih), zamijenjena su podvodna užad u količini od 1000kg, i izvršena izgradnja novih rastavljača kao i remont postojećih, obavljena je i sječa šume i rastinja, a u cilju lakšeg pristupa trasi vodova i objekata.

Na nisko naponskim mrežama izvršena je ugradnja SKS kabla u dužini od oko 11.000 m, kao i ugradnja 220 stubova.

Na 10kV DV Lukovo koji napaja Ski Centar Vučje, ugrađen je sistem za daljinski nadzor i upravljanje, čime je obezbijeđena veća sigurnost napajanja.

Iako je tokom zimske sezone bilo loših vremenskih uslova i sniježnih padavina na području Krnova sa grmljavinskim procesima i jakim vjetrom, nije bilo većih ispada dalekovoda.

Ski centar Lokve direktno se napaja sa izvoda na dalekovodu DV 10kV Luge, i na istom je zamijenjen je dio stubova kao i dva linijska rastavljača na AB ugaono-zateznim stubovima.

Na priključnom dalekovodu DV 10kV Rožaje-Đuranovići Luke, izvršena je ugradnja i premontaža drvenih stubova (zatezni, portalni i nosni).

Na teritoriji Cetinja, kako bi zimska sezona bila što bolja, odrađen je remont na 35kV dalekovodu od TS 35/10 kV Humci do TS 35/10 kV Ivanova Korita koji je obuhvatio zamjenu izolatora sa pojačanom elektro izolacijom, zamjenu užadi i sanaciju drugih pozicija gdje su intervencije bile neophodne.

Kod nekih otcjepa DV 10 kV Lovćen, ugrađeni su rastavljači, tako da se ti djelovi dalekovoda u slučaju kvara mogu isključiti s napona, kako bi Ivanova Korita i Lovćen imali normalno napajanje el.energijom, dok se kvar ne otkloni. Trafostanice koje su bile priključene na ovom dalekovodu, gdje je bilo potrebno, su sanirane, sa posebnim osvrtnom na TS Ivanova Korita i TS Bostur iz koje se strujom napaja Kapa Lovćena, Velji i Mali Bostur. DV Lovćen se tretira kao dalekovod visokog rizika, zbog predjela kroz koje prolazi koje karakteriše veliki broj grmljavinskih dana u godini, pa su neizbježni ispadi, kada je loše vrijeme.

U izvještaju koji je dostavljen od strane CEDIS-a, navodi se da postoje problemi prilikom realizacije svakodnevnih aktivnosti, a koji utiču na dinamiku realizacije investicija. Ovi problemi se odnose na podzakonsku regulativu koju donosi Agencija, prostorno planska dokumenta, neriješene imovinsko - pravne odnose i procedure

javnih nabavki. Značajan broj objekata koje je potrebno izgraditi ili rekonstruisati nije obuhvaćen prostorno-planskom dokumentacijom, a njihova izmjena zbog procedura dugo traje. U postupku rješavanja imovinsko-pravnih odnosa, Operator distributivnog sistema treba da izvrši eksproprijaciju, potpuni ili nepotpunu, a to rješavanje, shodno zakonu traje 232, dok iskustvo iz prakse pokazuje da je prosječan broj dana za rješavanje potpune ili nepotpune eksproprijacije znatno veći.

Zaključna razmatranja

Trend rasta kvalitativnih i kvantitativnih pokazatelja koji je obilježio cijelu prethodnu turističku godinu, zadržao se i tokom zimske sezone, budući da smo imali rekordnu posjetu tokom novogodišnjih praznika, kao i tokom prva tri mjeseca 2018.godine, kako u sjevernim tako i u primorskim opštinama.

Zimski skijaški turistički centri tokom prva tri mjeseca ove godine zabilježili su veoma dobru posjetu, a zahvaljujući povoljnim vremenskim uslovima i velikim sniježnim pokrivačem sezona je trajala do 15.aprila t.g.

Takođe, neophodno je naglasiti da je centralni i primorski region zabilježio pozitivne rezultate, kako u broju turista tako i u broju ostvarenih noćenja, čemu je doprinijelo unapređenje nivoa kvaliteta ponude u svim segmentima neophodnim za kvalitetno odvijanje turističke sezone.

Intenzivirane su aktivnosti Ministarstva održivog razvoja i turizma u saradnji i koordinaciji sa lokalnim samoupravama i turističkom privredom, kao i afirmativna promotivna kampanja Nacionalne i lokalnih turističkih organizacija na emitivnim tržištima u: Srbiji, Albaniji, Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini kao i u Crnoj Gori pod nazivom „Sunce, snijeg i more“.

Unapređenje kvaliteta ponude hotelijera, niz osmišljenih tradicionalnih, modernih i avanturističkih manifestacija i sadržaja u pravcu privlačenja turista u pred i postsezoni, što je rezultiralo dobrim rezultatima ovogodišnje zimske turističke sezone, pokazatelji su da se Crna Gora dinamično približava jednom od zacrtanih ciljeva, odnosno da postane cjelogodišnja turistička destinacija.

U cilju nastavka trenda rasta posjeta i ostvarenih noćenja, kao i prihoda od turističke sezone, neophodno je realizovati dalje aktivnosti na diverzifikaciji turističke ponude, osmišljavanju događaja i sadržaja koji će svojom atraktivnošću privlačiti turiste u Crnu Goru i doprinijeti njihovom dužem boravku.

Pored nastavka promocije na pomenutim emitivnim tržištima, neophodno je uložiti dodatne napore svih kreatora turističke ponude Crne Gore, kako bi se Crna Gora promovisala na evropskom i svjetskom tržištu. Takođe, neophodno je povećanje smještajnih kapaciteta i drugih sadržaja na sjeveru kojim će se animirati turisti koji su zainteresovani za boravak i aktivnosti na snijegu.

Prema zvaničnim statističkim podacima (MONSTAT) Crnu Goru je u decembru 2017. godine u kolektivnom smještaju, posjetilo ukupno 30.668 turista što je za 32,7 % više u odnosu na decembar 2016. godine i ostvareno 64.444 noćenja ili 33,2% više nego decembra 2016.

Za prva tri mjeseca 2018. godine (januar-mart), u kolektivnom smještaju je registrovano 84.643 turista (28,7% više u odnosu na januar-mart 2017.) i 191.348 noćenja (12% više).

Predlog zaključaka za KEPIF / Vladu

1. Vlada Crne Gore je na sjednici od _____ 2018. godine razmotrila i usvojila Informaciju o rezultatima zimske turističke sezone 2017/2018. godine.